

ODDĚLENÍ
SPRÁVA CHKO ŽELEZNÉ HORY
Náměstí 317
538 25 Nasavrky
tel.: +420 951 424 806
e-mail: zelhory@nature.cz
www.nature.cz
DS: kpddyvy

Dle rozdělovníku

NAŠE ČÍSLO JEDNACÍ: SR/0128/VC/2022-3
ČÍSLO SPISU: SR/0128/VC/2022

VYŘIZUJE: Mgr. Machač, Ph.D.

DATUM: 23. 2. 2023

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, regionální pracoviště Východní Čechy, oddělení Správa CHKO Železná hora (dále jen „Agentura“) jako orgán ochrany přírody příslušný podle § 75 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 78 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „zákon“), na základě žádosti společnosti Rybářství Litomyšl s.r.o., se sídlem Sokolovská 121, Litomyšl 57001, IČO 48168190, zastoupené jednatelem společnosti Ing. Radkem Holcmanem, podané dne 24. 11. 2022 a provedeného správního řízení podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále jen „správní řád“), vydává podle § 67 správního řádu toto

ROZHODNUTÍ

Odchylný postup podle ustanovení § 5b odst. 1 zákona, ze zákazu uvedeného v ustanovení § 5a odst. 1 písm. a) zákona, konkrétně ze zákazu úmyslně usmrcovat (pouze prostřednictvím osob oprávněných podle zákona o myslivosti) jedince kormorána velkého (*Phalacrocorax carbo*) a zákazu stanoveného v § 5a odst. 1 písm. e) zákona, tj. držet usmrcené jedince, a to za podmínek uvedených dále v tomto rozhodnutí, a to z důvodu prevence závažných škod na rybářství, se společnosti Rybářství Litomyšl s.r.o., se sídlem Sokolovská 121, Litomyšl 57001, IČO 48168190, zastoupená jednatelem společnosti Ing. Radkem Holcmanem (dále jen „žadatel“)

stanovuje

za těchto podmínek:

1. Tento odchylný postup se vztahuje pouze na druh kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*).
2. Odstřel kormoránů **lze uplatňovat v období od 1. září stávajícího roku do 31. března** následujícího kalendářního roku a pouze za denního světla.
3. Lze uplatňovat **pouze na rybnících, kde hospodaří „žadatel“** a v jejich bezprostředním okolí (200 m od břehové linie).
4. Postup dle bodů 1, 2, a 3 nelze **uplatnit na rybnících v maloplošných zvláště chráněných územích**.
5. **Usmrcování - odstřel jedinců kormorána velkého mohou uplatňovat pouze osoby oprávněné** podle zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o myslivosti“); zákona č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proto týraní, ve znění pozdějších předpisů, které jej provedou lovem střílnou zbraní, v souladu se zákonem o myslivosti, a které mimo místa odpočinku kormoránů, při dobré viditelnosti a v denní dobu v souladu s § 45 odst. 1 písm. m) zákona o myslivosti, jednorázově uloví **maximálně 20 % přítomných jedinců** z celkového počtu kormoránů v dohledové vzdálenosti s tím, že nebude prováděn společný lov, zajistí likvidaci usmrcených jedinců kormorána velkého v souladu s požadavky zvláštních předpisů či jejich využití (konzumaci) pro vlastní potřebu, nebo je

poskytnutou pro účely výzkumu a vzdělávání subjektu, který disponuje příslušným povolením k jejich držení ve smyslu zákona.

6. Ve výjimečných případech, kdy hrozí bezprostřední nebezpečí vzniku závažné škody a nedojde k ohrožení zájmů ochrany přírody chráněných zákonem (zvláště chráněná území a zvláště chráněné druhy) lze tento odchylný postup uplatňovat i v maloplošných zvláště chráněných územích, tedy **v území přírodní rezervace (dále jen „PR“) Strádovka (Rohozenský velký rybník) a PR Hubský (Hubský rybník)** a také mimo období stanovené v podmínce č. 2. tohoto rozhodnutí.

V takovém případě se může jednat pouze o krátkodobý, časově omezený zásah (odstřel) v konkrétních lokalitách. **Postupovat podle tohoto bodu lze pouze tehdy, pokud nastaly podmínky pro uplatnění odchylného postupu, tedy hrozí bezprostřední nebezpečí vzniku závažné škody a nedojde k ohrožení zájmů ochrany přírody chráněných zákonem. Skutečnost, že nastaly podmínky pro uplatnění odchylného postupu podle tohoto bodu, vyhlásí Agentura bezodkladně formou sdělení na své úřední desce, a to na základě oznámení žadatele.**

7. **Žadatel je povinen podle § 5b odst. 5 zákona do 31. prosince každého roku nahlásit orgánu ochrany přírody (Agentura, oddělení Správa CHKO Železné hory) zásahy provedené na základě tohoto rozhodnutí, povede přehled o každém provedeném usmrcení a zajistí prohlídku (případně prostřednictvím osoby oprávněné k odstřelu) každého usmrceného jedince, zda není kroužkován - nalezené kroužky bude shromažďovat společně s údaji o místě a datu nálezu a předá je spolu s hlášením o provedených zásazích do 31. prosince každého roku po celou dobu platnosti tohoto rozhodnutí Agentuře.**

Toto rozhodnutí se vztahuje na žadatele a zároveň na osoby oprávněné k usmrcování (lovu) kormorána velkého podle zákona o myslivosti. Toto rozhodnutí stanovuje odchylný postup na rybnících, na kterých hospodaří společnost Rybářství Litomyšl s. r. o., a to na území chráněné krajinné oblasti Železné hory, konkrétně na rybnících:

Brožek v k. ú. Licibořice
Čabrousek v k. ú. Trpišov
Hájek v k. ú. Licibořice
Kochánovický v k. ú. Trpišov
Možděnice kaprová v k. ú. Možděnice
Možděnice malá v k. ú. Možděnice
Perný v k. ú. Trpišov
Podlézský v k. ú. Licibořice
Práčovský v k. ú. Licibořice
Rohozenský malý v k. ú. Rohozná u Trhové Kamenice
Starý obora v k. ú. Licibořice
Trpišovský v k. ú. Licibořice
Vilém v k. ú. Trpišov
Rohozenský velký v k. ú. Rohozná u Trhové Kamenice
Hubský v k. ú. Rohozná u Trhové Kamenice

Toto rozhodnutí je platné do 31. 3. 2028.

ODŮVODNĚNÍ:

Dne 24. 11. 2022 podal žadatel u Agentury žádost o vydání rozhodnutí o stanovení odchylného postupu od postupu uvedeného v § 5a odst. 1 písm. a) zákona, tj. zákazu úmyslného usmrcování ptáků, konkrétně jedinců druhu kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*), a to na rybnících v chráněné krajinné oblasti Železné hory, na kterých žadatel hospodaří.

Zahájení správního řízení bylo dopisem č. j. SR/0128/VC/2022-2 ze dne 19. 12. 2022 oznámeno účastníkům řízení dotčených obcí a spolkům České společnosti ornitologické, Východočeské pobožce České společnosti ornitologické. Nikdo z obeslaných spolků se nevyjádřil a nestal se proto účastníkem řízení.

Záměrem žadatele je regulovaný odstřel kormorána velkého (*Phalacrocorax carbo*) na rybnících v CHKO Železné hory, na kterých společnost Rybářství Litomyšl s.r.o. hospodaří.

Podkladem k vydání rozhodnutí v daném správním řízení byla podaná žádost.

Agentura dopisem č. j.: SR/0128/VC/22-2 dne 19. 12. 2022 informovala všechny jí známé účastníky o zahájení správního řízení v této věci a v termínu do 15 dnů od doručení oznámení o zahájení správního řízení jim dala možnost vyjádřit se k podkladům správního řízení, popřípadě navrhnout jejich doplnění. Žádný z účastníků nepožádal o nahlédnutí do spisu ani nevyužil svého práva vyjádřit se k zahájenému řízení.

Kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*) je evropským druhem ptáka, u něhož došlo od konce 60. let 20. století k výraznému populačnímu nárůstu a expanzi v rámci areálu. Podle údajů Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) došlo mezi vyhodnocovanými roky 1970 až 2006 k více než dvacetinásobnému nárůstu počtu hnízdních párů a populace nadále roste. Celková velikost evropské populace kormorána velkého, poddruhu *sinensis*, je nyní odhadována na více než 700 tisíc jedinců. Mezi faktory umožňující tento nárůst se nejčastěji řadí zlepšení kvality životního prostředí (odeznění vlivu používání DDT a dalších látek i celkové zlepšení kvality vod), zvýšení úživnosti vnitrozemských a litorálních vod (zvýšení intenzity produkce akvakultury v průběhu 20. stol. apod.), právní ochrana tohoto druhu na území většiny států Evropy a v neposlední řadě i změna klimatických podmínek a charakteristik toků (nezamrzání řek - vliv přehradních nádrží, lidských sídel, regulace a další negativní zásahy do koryt toků apod.).

Na území České republiky se nenachází žádná významná hnízdní populace (hlavní hnízdiště kormorána velkého se nacházejí především na pobřeží Baltského a Severního moře) - v ČR hnízdí cca 350 párů a zřejmě i v souvislosti s dosud povolovaným odstřelem (byť aplikovaným mimo hnízdní dobu) zůstává tento počet dlouhodobě prakticky beze změn. Ve východních Čechách nebylo zatím spolehlivě doloženo vyhynutí a jedinci, kteří se zde vyskytují, jsou většinou migrující jedinci ze severu Evropy. Česká republika je však významnou migrační cestou pro ptáky ze severozápadní, ale částečně i severovýchodní Evropy. S ohledem na dostupnost zdrojů potravy došlo nejprve ke zvýšení počtu transmigrantů lovicích ryby na rybochovných zařízeních a postupně i k nárůstu zimujících kormoránů, kteří vyhledávají především nezamrzající řeky prakticky po celém území. Podle výsledků mezinárodního sčítání vodních ptáků dosahuje v posledních letech početnost kormorána v České republice v zimních měsících 10 000–15 000 jedinců a k tomu se přidává proměnlivý, avšak značný počet (tisíce až desetitisíce) jedinců na podzimním a jarním tahu. V CHKO Železné hory je výskyt kormoránů poměrně vzácný, nicméně v některých letech na migračním tahu zalétají na rybníky či řeku Chrudimku jedinci či menší hejna kormoránů z nižších poloh.

Z obecného hlediska vlivu na rybí společenstva a výše škod na rybářství tak může docházet k postupné kumulaci dopadů i na místech s relativně nízkým aktuálním počtem zjištěných jedinců kormorána velkého a může se projevit negativně na rybích společenstvech a vést k jejich devastaci. Udává se, že jeden jedinec, v závislosti na velikosti a podmínkách, denně spotřebuje 150 - 600 g ryb (některé zdroje uvádějí až 700 g) a část ryb může být během lovu napadena, stresována a zraněna (v rámci provedených studií se počet poškozených ryb v obsádce pohyboval od 1 % do 47 %). Na základě vyčíslení náhrad škod na rybách poskytovaných dle zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů, po dobu, kdy byl kormorán velký zařazen mezi zvláště chráněné druhy živočichů, lze dovozovat ekonomický rozsah škod na rybářství, resp. rybochovných zařízeních – v posledních letech se jednalo o částku ve výši cca 40 mil. Kč ročně. Dopady na jednotlivé provozovatele se sice liší (v závislosti na lokalizaci rybochovných zařízení ve vztahu k oblastem, kde dochází k nejvyšší koncentraci protahujících a zimujících kormoránů, v závislosti na druhu obsádky, meziročně v závislosti na délce trvání ledové pokrývky na rybnících a na dalších faktorech), ale v případě dlouhodobější přítomnosti kormoránů na rybochovném zařízení může v závislosti na podmínkách a druhu obsádky docházet ke vzniku závažných škod již při nízké početnosti hejn (pod 10 jedinců).

V podmínkách České republiky je s ohledem na akční rádius tažných hejn kormoránů riziko vzniku škody na většině rybochovných zařízení s parametry umožňujícími kormoránům lov ryb. Metody plašení kormoránů, např. obchůzky, plašiče apod. nejsou ve většině případů příliš účinné a tak je odstřel jediným přímým řešením snížení závažných škod na rybím hospodářství.

Podle § 5b odst. 1 zákona je stanoveno *Orgán ochrany přírody může, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení, rozhodnutím stanovit postup odchylný od postupu uvedeného v § 5a odst. 1 a 2, je-li to potřebné v zájmu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti, v zájmu bezpečnosti leteckého provozu, při prevenci závažných škod na úrodě, domácích zvířatech, lesích, rybářství a vodním hospodářství nebo za účelem ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Odchylný postup může být stanoven také pro účely výzkumu a výuky, opětovného osídlení určitého území populací druhu nebo opětovného vysazení druhu v jeho původní oblasti rozšíření nebo pro chov v lidské péči pro tyto účely. Agentura tedy dospěla na základě výše uvedených skutečností k závěru, že v daném případě neexistuje jiné uspokojivé řešení v prevenci závažných škod na rybářství a vodním hospodářství, než je regulované usmrcování jedinců druhu kormorán velký, na rybnících v CHKO Železné hory, a to dle podmínek stanovených tímto rozhodnutím.*

Ke stanoveným podmínkám rozhodnutí:

Ad 1) Povolen je odstřel pouze kormorána velkého, ostatní druhy rybožravých ptáků vyskytujících se v CHKO Železné hory nepředstavují významné hospodářské riziko a některé jsou zvláště chráněnými druhy ve smyslu § 48 zákona a vyhlášky č. 395/1992 Sb.

Ad 2) Odstřel je povolen pouze v době hlavního tahu kormoránů, tedy v podzimním a zimním období. V tomto období hrozí největší riziko škod, kdy kormoráni v různých početných hejnech migrují a hledají vhodné zdroje potravy. Vymezena je doba platnosti tohoto odchylného postupu na dobu 5 let. Zvolen byl rozsah pokrývající počátek tahu v průběhu září, přes celé zimní období až do konce března. Jarní tah v některých letech doznívá i v průběhu měsíce dubna, kdy však již plně probíhá hnízdění mnoha jiných druhů ptáků a existuje tak vysoké riziko jejich rušení. Odstřel za denního světla má vazbu především na úpravu založenou zákonem o myslivosti, ale omezuje také rušení jiných živočichů a riziko záměny druhů živočichů v případě snížené viditelnosti.

Ad 3) Usmrcování ptáků je povoleno jen na konkrétních rybnících a v jejich bezprostředním okolí (např. na stromech na hrázi rybníka), a to z důvodu minimalizace rušení jiných druhů živočichů.

Ad 4) Postup dle bodů 1, 2 a 3 rozhodnutí je touto čtvrtou podmínkou vyloučen v maloplošných zvláště chráněných územích. Při splnění prvních tří podmínek a podmínky č. 5 je možné provádět odstřel kormoránů bez předchozího oznámení Agentuře. Toto neplatí v maloplošných zvláště chráněných územích, kde režim odstřelu upravuje podmínka č. 6.

Ad 5) Vzhledem k tomu, že kormorán velký je zvěř podle zákona o myslivosti je možnost odlovu vázána na osoby oprávněné dle zákona o myslivosti a na použití střelné zbraně v souladu s tímto zákonem, který stanovuje další podrobnosti postupu (ustanovení § 45 odst. 1 zákona o myslivosti např. vymezuje zakázané způsoby lovu včetně stanovení denní doby lovu zvěře s podrobnější specifikací u vybraných druhů atp.). Usmrcování ptáků odstřelem tedy musí provádět osoba k tomu oprávněná z hlediska zákona o myslivosti a souvisejících předpisů a nesmí docházet k týrání zvířat. Z celkového hejna je povoleno jednorázově usmrtit maximálně 20 % jedinců. Počet jedinců, které je možné odstřelit, je tímto odchylným postupem stanoven relativní hodnotou, konkrétně je povolena možnost odlovu maximálně 20 % jedinců z hejna, resp. v dohledové vzdálenosti z místa odstřelu. Toto množství by mělo být dostatečné k zajištění prevence vzniku závažných škod na jednotlivých lokalitách (z dosavadní zkušenosti je zřejmé, že úspěšnost odlovu nebývá vyšší než 10 % z hejna) a zároveň ve vazbě na celkový stav evropské populace druhu zabezpečí, že nedojde k porušení cílů Směrnice 2009/147/ES. Hranice 20 % umožňuje provést odstřel (a zaplašení) i zcela malých hejn čítajících 5 jedinců a více, škody způsobené nižším počtem jedinců nebo jen jednotlivě lovicími ptáky nepovedou ke vzniku závažné škody ani nepředstavují ohrožení pro ostatní volně žijící živočichy. Podmínka dále stanovuje žadateli povinnost zajistit likvidaci usmrcených ptáků v souladu s požadavky zvláštních předpisů anebo umožňuje využití usmrcených ptáků k vlastní konzumaci, nebo je poskytnout pro účely výzkumu a vzdělávání dalšímu subjektu, který disponuje příslušným povolením k jejich držení podle zákona. Kormorán velký nepatří mezi druhy, u nichž by byla v ČR vytvořena tradice konzumace, a proto je tímto rozhodnutím primárně povoleno držení usmrcených jedinců za účelem jejich likvidace v souladu se zákonem o myslivosti a veterinárním zákonem (zákon č. 166/1999 Sb.). Využití pro vlastní potřebu, tedy konzumace ulovených kormoránů však není vyloučena. Kadávery usmrcených jedinců mohou také poskytnout cenné informace v rámci výzkumu a vzdělávání (např.

sledování potravních preferencí, parazitologie aj.), proto je umožněno rovněž jejich předání k využití v tomto veřejném zájmu subjektům, které disponují příslušným povolením ve smyslu zákona (tzn. povolením odchylného postupu ze zákazu držení volně žijících ptáků dle § 5a odst. 1 písm. e) zákona za účelem výzkumu či vzdělávání). Toto rozhodnutí neumožňuje jiné nakládání s usmrcenými ptáky, jako např. jejich prodej či nabízení za účelem prodeje, ve smyslu § 5a odst. 2 zákona.

Ad 6) Tato podmínka upravuje usmrcování kormoránů odstřelem v maloplošných zvláště chráněných územích, tedy v území přírodní rezervace (dále jen „PR“) Strádovka (Rohozenský velký rybník) a PR Hubský (Hubský rybník) a také mimo období stanovené v podmínce č. 2. tohoto rozhodnutí (tedy v období od 1. 4. do 31. 8.), a to pouze v případech, kdy hrozí bezprostřední nebezpečí vzniku závažné škody a nedojde k ohrožení zájmů ochrany přírody chráněných zákonem (zvláště chráněná území a zvláště chráněné druhy). V případě, kdy v termínu od 1. 4. do 31. 8. nebo v území uvedených přírodních rezervacích, nastanou podmínky vyvolávající bezprostřední nebezpečí vzniku závažné škody a zároveň nedojde usmrcováním ptáků k ohrožení jiných zájmů chráněných zákonem, plynoucích zejména ze základních nebo bližších ochranných podmínek přírodních rezervací stanovených v § 34 zákona a dle § 44 odst. 3 zákona, nebo plynoucích ze zvláštní ochrany druhů ve smyslu § 48 zákona, zejména zvláště chráněných druhů živočichů s titulu ust. § 50 zákona, lze ptáky usmrcovat i v tomto období a v uvedených zvláště chráněných územích, ovšem za předpokladu, že orgán ochrany přírody, tedy Agentura, vyhlásí sdělením na své úřední desce, a to na základě oznámení žadatele, že tyto podmínky v konkrétní lokalitě nastaly. Před vyhlášením tohoto sdělení vyhodnotí orgán ochrany přírody, zda v daném případě skutečně hrozí nebezpečí závažné škody zejména s ohledem na početnost vyskytujících se ptáků v daném území a času a také vyhodnotí potenciální negativní vlivy na další zájmy chráněné zákonem a případný střet záměru se zákonem.

Ad 7) Podmínka č. 7 cituje zákonnou povinnost vyplývající z § 5b odst. 5 zákona. Dle tohoto ustanovení je žadatel povinen každý kalendářní rok nejpozději do 31. 12. nahlásit Agentuře veškeré zásahy provedené na základě tohoto stanoveného odchylného postupu.

Pokud bude usmrcen jedinec s kroužkem, je nutné identifikační číslo kroužku nahlásit orgánu ochrany přírody (v tomto případě SCHKO Železné hory), data z kroužku poslouží k poznání migračních cest kormoránů. Za účelem efektivního využití usmrcených jedinců k vědeckým účelům má být každý usmrcený kormorán osobou provádějící odstřel prohlédnut, zda není kroužkován, a v případě nálezu kroužku má být zajištěno předání tohoto kroužku s údaji o místě a datu nálezu příslušnému orgánu ochrany přírody (který je pak předá národnímu koordinátorovi programu sledování ptáků, jímž je Kroužkovací stanice Národního muzea). Údaje z odevzdaných kroužků poslouží k bližšímu poznání biologie druhu, zejména původu jedinců, kteří byli na území ČR odstřeleni.

Účinnost rozhodnutí je stanovena do 31. 3. 2028. Žadatel žádal o povolení odchylného postupu do 30. 4. 2028. Agentura platnost rozhodnutí stanovila s ohledem na stanovené období usmrcování ptáků, tedy do 31. 3., ovšem poslední rok platnosti rozhodnutí zachovala dle žádosti, jelikož je dle názoru Agentury dostatečný z hlediska procesní ekonomie a zároveň optimální pro vyhodnocení dopadů povolené činnosti na přírodní prostředí a zájmy chráněné zákonem.

Nedodržení stanovených podmínek může být důvodem ke zrušení rozhodnutí podle § 84 odst. 1 písm. c) zákona.

Agentura upozorňuje žadatele, že toto rozhodnutí se netýká a nenahrazuje souhlasy a soukromoprávní vypořádání s vlastníkem/vlastníky případně s jinými oprávněnými uživateli dotčených pozemků. Toto rozhodnutí taktéž nenahrazuje jiná rozhodnutí dotčených orgánů státní správy.

Z výše uvedených důvodů bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

POUČENÍ O ODVOLÁNÍ

Proti tomuto rozhodnutí se lze podle § 81 odst. 1 správního řádu do patnácti dnů odvolat k Ministerstvu životního prostředí, a to podáním učiněným u Agentury (AOPK ČR, regionální pracoviště Východní Čechy, oddělení SCHKO Železné hory). Lhůta pro podání odvolání se počítá ode dne následujícího po dni, kdy bylo rozhodnutí doručeno. Podané odvolání má odkladný účinek rozhodnutí.

„otisk úředního razítka“

(podepsáno elektronicky)
Mgr. Vlastimil Peřina
VEDOUČÍ SPRÁVY CHRÁNĚNÉ
KRAJINNÉ OBLASTI ŽELEZNÉ HORY

Rozdělovník:

Účastníci řízení dle § 27 odst. 1 písm. a) správního řádu:

Rybářství Litomyšl s.r.o., Sokolovská 121, Litomyšl 570 01, IČ 48168190 (obdrží DS: fp2ykfi)

Účastníci řízení dle § 27 odst. 3 správního řádu z titulu ust. § 71 odst. 3 zákona:

Obec Licibořice, Licibořice 17, 538 23 Licibořice, IČ 00497011 (obdrží DS)

Obec Svídnice, Svídnice 99, 538 24 Svídnice u Chrudimi, IČ 00270997 (obdrží DS)

Obec Vysočina, Dřevíkov 55, 539 01 Hlinsko v Čechách, IČ 00271217 (obdrží DS)

Městys Trhová Kamenice, Raisovo náměstí 4, 539 52 Trhová Kamenice, IČ 00271055 (obdrží DS)

Na vědomí (obdrží po nabytí právní moci)

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Ústřední seznam ochrany přírody

Česká inspekce životního prostředí, oblastní inspektorát Havlíčkův Brod, Odd. ochrany přírody a krajiny